

Til FL
Kopi til Indtast Kopi til
Fra Thomas Lohman
Sagsnr./Dok.nr. 2016-027910 / 2016-027910-1

Social Sekretariat

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen
Sønderbro 12
9000 Aalborg

Init.: TLO

30-05-2016

Notat vedr. udgiftspresset på Servicelovsområdet

Der er et stort pres på udgifterne på Serviceloven voksenbestemmelser. På landsplan opgør KL, at udgiften alene på botilbud og socialpædagogisk støtte er steget med over 1 mia. kr. fra 2013 til 2015¹.

Servicelovens voksenområde dækker overvejende over udgifter til socialpædagogisk støtte efter SEL §85 (bostøtte i egen eller visiteret bolig), midlertidige botilbud efter SEL §107 og udgifter til Borgerstyret Personlig Assistance (BPA) ordninger efter SEL §96. Der er dog også i mindre omfang udgifter til beskyttet beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud samt behandling efter SEL §102. Servicelovsområdet er under hårdt pres, da færre borgere tilkendes førtidspension og flere borgere dermed skal have ydelser efter serviceloven i Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen.

I nedenstående tabel 1 ses det samlede Servicelovsbudget og -forbrug i perioden 2013-2015 samt disponeringerne for 2016.

Tabel 1

Samlet forbrug for voksen-socialområdet	2013	2014	2015	2016 Disponeret
Forbrug	49,2 mio.	73,0 mio.	77,7 mio.	85,7 mio
Budget	60,7 mio.	59,9 mio.	66,9 mio.	70,7 mio.

Af tabel 1 ses det, at der siden 2014 har været en kraftig stigning i udgifterne på servicelovsområdet. I 2015 var der således et overforbrug på 10,8 mio. kr. og i 2016 forventes et overforbrug i størrelsesordenen 15 mio. kr.

Udviklingen i forbrug fordelt på de mest anvendte bestemmelser

Nedenstående tabeller opdeler udgifterne på de mest anvendte servicelovsbestemmelser.

Tabel 2

Forbrug ift. SEL § 85 Socialpædagogisk støtte	2013	2014	2015	2016 Disponeret
Forbrug	16,6 mio.	21,0 mio.	26,3 mio.	29,0 mio.
Borgere ²	449	525	660	-
Antal helårspersoner	304	396	473	-

Socialpædagogisk støtte (bostøtte) efter SEL § 85 gives til borgere i egen bolig. Typisk bevilges ganske få timer om ugen, men der er også borgere der får relativ massiv støtte i egen bolig.

¹ Publiceret på www.kl.dk den 24. maj 2016

² Ved begrebet borgere forstås cpr. numre som har modtaget en ydelse i løbet af året. Helårspersoner kan forstås som antal personer omregnet til årsværk

Tabel 2 viser at udgifter til socialpædagogisk støtte fra 2013 til 2015 er steget med 9,7 mio. kr. svarende til 58 %. Der disponeres med et endnu større forbrug i 2016. I perioden 2013 til 2015 er antallet af helårspersoner der modtager socialpædagogisk støtte steget med 55 %. Det indikerer at gennemsnitsudgiften pr. borger der modtager socialpædagogisk støtte er steget en smule.

Tabel 3

Forbrug ift. ABL §105/SL §85 Socialpædagogisk støtte	2013	2014	2015	2016 Disponeret
Forbrug	2,4 mio.	2,8 mio.	5,0 mio.	6,6 mio.
Borgere	11	10	15	-
Antal helårspersoner	6,2	5,6	7,7	-

Tabel 3 viser udviklingen i socialpædagogisk støtte i visiteret bolig, som i praksis er et botilbud. Målgruppen for sådanne tilbud har typisk et omfattende længerevarende støttebehov. Tabellen viser et forventet forbrug i 2016 på kr. 6,6 mio.

Tabel 4

Forbrug ift. SEL §107/108 Botilbud	2013	2014	2015	2016 Disponeret
Forbrug	17,6 mio.	26,7 mio.	35,4 mio.	36,6 mio.
Borgere	30	38	39	-
Antal helårspersoner	18,2	24,2	32,3	-

Tabel 4 viser udviklingen i forbruget på midlertidige botilbud (§ 108 er varigt botilbud, men Socialafdelingen har kun undtagelsesvis borgere i denne foranstaltningstype). Tabellen viser en kraftig vækst fra 2013 til 2015. Målgruppen til denne type foranstaltning er typisk relativt unge mennesker med store kognitive eller psykiske udfordringer og evt. dobbeltdiagnoser, som har brug for yderligere udredning, afklaring og socialpædagogisk træning. Stigningen i brugen og dermed udgifterne til denne type foranstaltning vurderes at være direkte betinget af førtidspensionsreformen.

Tabel 5

Forbrug ift. SEL §96 BPA	2013	2014	2015	2016 Disponeret
Forbrug	10,1 mio.	12,3 mio.	10,6 mio.	12,0 mio.
Borgere	8	12	9	-
Antal helårspersoner	7,2	9,3	8,2	-

Tabel 5 viser udviklingen i brugen af og forbruget på BPA ordninger efter SEL § 96. Ordningen er til meget handicappede borgere i egen bolig, som er kognitivt velfungerende og som selv kan administrere at lede og fordele deres hjælpepersonale. Da disse borgere ofte har et meget massivt praktisk hjælpebehov, er der ofte tale om meget dyre ordninger, hvilket ovenstående skema understreger. Hver ordning koster i gennemsnit over 1 mio. kr. pr år. Der disponeres i indeværende år med et forbrug på 12 mio. kr. hvilket er en stort stigning i forhold til regnskab 2015 på 1,4 mio. kr. Både Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Ældre – Handicapforvaltningen oplever forsat, og trods tiltag for at nedbringe udgiften, et stigende udgiftsniveau. Der er i kommunen ikke et fastlagt serviceniveau, hvilket giver udfordringer i forhold til tilrette bevillingerne. Ældre- og Handicapforvaltningen sagsbehandler efter aftale alle kommunens BPA sager og således også de sager, som Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen betaler.

Generelle årsager til stigning i forbruget på Servicelovens vokseområde

Øget forbrug på Servicelovens voksenområde skyldes:

- At flere borgere forbliver ikke-pensionister efter førtidspensions- og fleksjobreformen. I årene før førtidspensionsreformen blev der i gennemsnit tilkendt 639 førtidspensioner om året (2010-

2012), mens der efter reformen er blevet tilkendt 258 førtidspensioner årligt (2013-2015). Der er dermed tale om en nedgang på 60%.

- At SEL § 85 i sin lovtæst er en meget rummelig bestemmelse. Der peges derfor på § 85 af mange samarbejdspartnere, når andre indsatser afsluttes eller ikke dækker borgerens behov.
- At der i Aalborg Kommune og på landsplan opleves en stigning i antallet af borgere med komplekse problemstillinger – herunder med behov for støtte efter serviceloven.
- At der på nogle handicapområder mangler alternativer til § 107 indsatser. F.eks. findes der på socialpsykiatriområdet ikke opgangsfællesskaber med fleksibel støtte efter SEL § 85.

Tiltag – til minimering af forbruget på Serviceloven

Jf. "Handlingsplan til imødegåelse af det stigende udgiftspres" fra sommeren 2015 er der igangsat en proces i Socialafdelingen i et forsøg på at i møde gå det stigende udgiftspres. Det er dog ikke forventningen at handleplanen kan reducere udgifterne til et niveau, som modsvarer budget. Følgende tiltag kan nævnes:

- Udvidelse af eget støttekorps i Uddannelseshuset med 10 medarbejdere over tid, idet timetaksten er lavere, eget korps benytter et gennemsnitlig lavere timetal til borgerne og støtteforløbene er kortere.
- Yderligere strukturering af arbejdet med effektmåling således at indsatsen bliver mere målrettet og ophører, hvis ikke der er effekt/målopfyldelse. Dette sker fx ved flere faseinddelte forløb med tidsbegrænsede bevillinger.
- Løbende opfølgning på om borger modtager det rette tilbud, eller om indsatsen i stedet burde bevilges efter "hjemmehjælpsparagraffen" § 83 (ÆH har bevillingskompetencen på § 83)
- Præciseret samarbejdet med Jobcentret omkring § 85 støtte, dels ved afslutning af mentorindsatser, dels i tilfælde af dobbeltindsatser således der fortsat prioriteres indsatser i henhold til Beskæftigelsesindsatsloven frem for tilbud efter Serviceloven.
- Arbejdsgruppe kigger aktuelt på mulighederne for at effektivisere brugen af midlertidige botilbud, ved at Socialområdet og Jobcentret arbejder tættere sammen omkring bestilling af og opfølgning på indsats. Dette med henblik på hurtigere afklaring af de borgere, der er i midlertidige botilbud.
- Arbejdsgruppen skal også vurdere behov og muligheder for alternativer til traditionelle midlertidige botilbud. Eksempelvis ved at lave intensive tilbud i egen bolig eller ved at etablere en ny type tilbud.

Et område, som forventes fortsat at være i vækst

Servicelovens voksenområde er et område, hvor der må forventes fortsat vækst gennem de kommende år. Det præger lovgivningen og diverse reformer, at flest muligt skal forblive erhvervsaktive og ikke tilkendes pension. I stedet for pension henvises mange borgere i dag til ressourceforløb med henblik på udvikling af borgerens funktionsniveau og en styrkelse af borgerens forudsætninger for at komme på arbejdsmarkedet. I mange ressourceforløb indgår en indsats efter servicelovens voksenbestemmelser. Antallet af borgere i ressourceforløb forventes at være stigende i årene fremover, hvilket naturligvis påvirker budgettet på servicelovens voksenområde. Derfor forventes det, på trods af gennemførelse af handlingsplanen, at der vil være et øget pres på området fremadrettet.

Analyse af udgiftspreset på Servicelovens voksenbestemmelser

Følgerne efter førtidspensions- og fleksjobreformen er den overvejende årsag til de forøgede udgifter på Servicelovsområdet i Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen. Da der er tale om en lovændring, er det ikke en faktor, der kan ændres på.

Der har tidligere været nedsat en arbejdsgruppe, med repræsentanter fra Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, Ældre- og Handicapforvaltningen samt Borgmesterens Forvaltning, der havde til opgave at belyse førtidspensions- og fleksjobreformens økonomiske effekter på servicelovsområdet. Arbejdsgruppen estimerede, at udgifter til støtteindsatser efter serviceloven til de borgere, som fremadrettet ikke længere vil blive tilkendt førtidspension, vil ligge i størrelsesordenen 2,5-5 mio. kr. årligt. Det har dog vist sig at antallet af tilkendelser af førtidspension er væsentligt lavere end antaget, hvilket kan forklare at udgifterne stiger mere end antaget. Yderligere skal bemærkes, at de ekstra årlige udgifter akkumuleres over årene, hvorfor budgetbelastningen bliver meget høj.

I forbindelse med budgetforhandlingerne i efteråret 2015, blev det besluttet at få et eksternt konsulentfirma til at lede arbejdet med at vurdere årsager til de stigende udgifter i både Ældre- og Handicapforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen. Deloitte er således på opgaven (Spor III) og afrapporterer i august måned hvor Byrådet vil blive præsenteret for analysens konklusioner.